

Матеріали міжнародної наукової конференції «Стан і біорізноманіття екосистем Шацького національного природного парку та інших природоохоронних територій» (м. Львів, 10-13 вересня 2020 р.). – Львів: Видавництво «СПЛОМ», 2020. – С.108-110.

РЕВІЗІЯ ЗРАЗКІВ ГРИБІВ РОДУ *BISCOGNIAUXIA* KUNTZE
З ТЕРИТОРІЇ ГІРСЬКОГО КРИМУ (УКРАЇНА)

Худич А., Чвіков В.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
кафедра мікології та фітоїмунології
e-mail: anastasiahudich18@gmail.com

Khudych A., Chvikov V. Revision of the *Biscogniauxia* Kuntze fungi specimens from the territory of Mountain Crimea (Ukraine). Results of the revision of some specimens from CWU (Myc) Mycological Herbarium are presented. Among studied specimens one was reidentified like *Biscogniauxia marginata*, another one was reidentified like *Lopadostoma pouzarii*. *Biscogniauxia mediterranea* among studied samples was not found.

Keywords: *Biscogniauxia nummularia* (Bull.) Kuntze, *B. marginata* (Fr.) Pouzar, *Lopadostoma pouzarii* Granmo & L.E. Petrini, revision, Karadag Nature Reserve

Biscogniauxia Kuntze – рід сумчастих грибів, який належить до родини Xylariaceae Tul. & C. Tul. з порядку Xylariales Nannf. класу Sordariomycetes O.E. Erikss. & Winka (Mycobank, 2020). В українській науковій літературі він часто наводиться під старою родовою назвою – *Nummularia* Tul. & C. Tul. Цю назву було змінено через наявність гомоніму *Nummularia* Hill – роду покритонасінних рослин. *Biscogniauxia* об'єднує ксилотрофні гриби з розвиненими твердими сплещеними двошаровими стромами: поверхневий світлозabarвлений шар із часом руйнується та відкриває темнозabarвлений нижній шар строми з перитеціями (Ju et al, 1998).

В Європі рід представлений десятьма видами, два з яких трапляються на деревині *Fagus* L. Це види-двійники *Biscogniauxia nummularia* (Bull.) Kuntze (монетоподібна), яка розвивається лише на буках, та *B. mediterranea* (De Not.) Kuntze (середземноморська), яка колонізує різні листяні дерева, зокрема бук (*Pyrrenomycetes*, 2020). *B. nummularia* неодноразово реєструвалася на території Криму і Карпат, у той час як *B. mediterranea* – досі невідома в Україні, але її виявлення у причорноморських лісах є цілком можливим (Гриби України, 2020).

Наша робота ґрунтується на ревізії зразків роду *Biscogniauxia* та морфологічно подібних грибів з фондів Наукового мікологічного гербарію Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна CWU (Myc).

У результаті досліджень було визначено, що більшість зразків є видом *B. nummularia*, а *B. mediterranea* так і не було знайдено. Натомість виявлено два унікальних зразки.

Зразок CWU (Мус) AS 221 був зібраний на території Карадагського природного заповідника на гілках бука Д.В. Леонтєвим. Того ж року він був попередньо визначений студенткою С. Клімовою як *Biscogniauxia dennisii* (Pouzar) Pouzar. Але у 2005 р. зразок був перевизначений тайванським ксиларіологом Yu-Ming Ju як *Biscogniauxia marginata* (Fr.) Pouzar. Слід зауважити, що останній має коротші спори, ніж у *B. dennisii* (12-14,5 × 8-12,5 мкм та 14-18 × 8,8-12,5 мкм, відповідно) та зазвичай значно менші за розміром строми. До того ж ці два види відрізняються формою остіолей. Зразок з Карадагського заповідника – це атиповий випадок знаходження *B. marginata* на деревині бука, оскільки цей гриб віддає перевагу рослинам родини *Rosaceae* Juss. (Pyrenomycetes, 2020). Неможна виключити, що субстратотвірна рослина була визначена помилково.

Зразок CWU (Мус) AS 3301 був зібраний у буково-грабовому лісі у підніжжі г. Чатирдаг на поваленому знекоренному стовбурі О.Ю. Акуловим 28 червня 2008 р. та попередньо визначений ним як *B. mediterranea* var. *microspora*. А у 2010 р. цей зразок був перевизначений Yu-Ming Ju як *Lopadostoma pouzarii* Granmo & L.E. Petrini. І в анаморфі, й у телеоморфі, *L. pouzarii* та *Biscogniauxia* spp. є дуже подібними, але у *B. mediterranea* var. *microspora* строми більш розвинені (Læssøe, 1998). За розміром спор ці два види не відрізняються, що збільшує ймовірність їх переплутати (Læssøe, 1998; Pyrenomycetes, 2020). Субстратом *L. pouzarii* зазвичай слугує деревина *Fraxinus* L., *Ulmus* L. або *Acer* L. (Jaklitsch et al., 2014). *L. pouzarii* – вид доволі рідкісний, був описаний у 1996 р. (Granmo, Petrini, 1996), зараз відомий із Скандинавських країн, України, Франції і Канади. Гірський Крим є найбільш південною точкою Землі, де його було зареєстровано.

1. Робігалія Кібертрюфеля: Гриби України. URL: <http://www.cybertruffle.org.uk/cgi-bin/robi.pl> [24.07.20]
2. Granmo A., Petrini L.E. 1996. A new species of *Lopadostoma*, and the anamorph of *Biscogniauxia cinereolilacina* // *Mycologia Helvetica*. 8: 43-50.
3. Jaklitsch W. M., J. Fournier, J.D. Rogers, H. Voglmay. Phylogenetic and taxonomic revision of *Lopadostoma* // *Persoonia - Molecular Phylogeny and Evolution of Fungi*. 2014. № 1 (32). С. 52–82.
4. Ju, Y.-M., J. D. Rogers, F. San Martin, and A. Granmo. 1998. The genus *Biscogniauxia* // *Mycotaxon* 66: 1-98.
5. Læssøe T. *Biscogniauxia nummularia*, *Hypoxylon macrocarpum*, *Hypoxylon julianii*, *Lopadostoma pouzarii*. I: Vesterholt, J. Usædvanlige danske svampefund // *Svampe*. – 1998. – №. 38. – С. 7-9.
6. MycoBank Database. URL: <http://www.mycobank.org>; [24.07.2020]
7. Pyrenomycetes from southwestern France. URL: <http://pyrenomycetes.free.fr>; [24.07.2020]